Vlaams Parlement

vergadering **C72 – OND8**
zittingsjaar 2011-2012

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen

van 8 december 2011

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Ward Kennes tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de organisatie van een opleidingsaanbod voor islamleerkrachten
- 39 (2011-2012)
Vraag om uitleg van de heer Willy Segers tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over een stand van zaken omtrent de imamopleiding
- 530 (2011-2012) 3

Vraag om uitleg van mevrouw Katrien Schryvers tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de samenwerking tussen academies van het dko en muziekverenigingen
- 338 (2011-2012) 8

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de programmatiestop
- 364 (2011-2012) 9

Vraag om uitleg van de heer Boudewijn Bouckaert tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het verplichte emeritaat van professoren op 65 jaar en het verlies aan ‘intellectueel kapitaal’ voor de Vlaamse universiteiten en hogescholen dat dit teweegbrengt
- 376 (2011-2012) 12

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de hangende beleidsevaluatie van de lerarenopleidingen
- 390 (2011-2012)
Vraag om uitleg van mevrouw Gerda Van Steenberge tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de evaluatie van de lerarenopleiding
- 500 (2011-2012)
Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Deckx tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de evaluatie van de lerarenopleiding
- 507 (2011-2012)
Vraag om uitleg van mevrouw Vera Celis tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de beleidsevaluatie van de initiële lerarenopleiding
- 552 (2011-2012) 15
bijlage 1 18
bijlage 2 19

■

Voorzitter: de heer Boudewijn Bouckaert

Vraag om uitleg van de heer Ward Kennes tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de organisatie van een opleidingsaanbod voor islamleerkrachten
- 39 (2011-2012)

Vraag om uitleg van de heer Willy Segers tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over een stand van zaken omtrent de imamopleiding
- 530 (2011-2012)

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Mijn vraag om uitleg was oorspronkelijk gekoppeld aan de conceptnota van de heer Sannen. Ik denk dat we een heel interessante bespreking kunnen wijden aan die conceptnota. Ik kijk daar ook naar uit. Wegens een onduidelijke timing van die bespreking heb ik ervoor gekozen om mijn vraag nu al te stellen.

Er is niet meteen een acute aanleiding voor mijn vraag om uitleg, maar het is vooral een vraag in het kader van de opvolging. De heer Sannen, andere collega's en ikzelf komen toch zeker één keer per jaar op het thema terug. De start van het nieuwe schooljaar en de perikelen met de Moslimexecutieve, die een beperkte budgettering en een beperktere taakstelling heeft gekregen, leken mij twee goede kapstokken om deze vraag om uitleg in september in te dienen.

Er is in deze commissie al vaak gesproken over dat onderwerp. Minister, u hebt begin vorig jaar een stand van zaken gegeven en wat initiatieven aangekondigd.

In het academiejaar 2009-2010 is het Centrum voor Migratie en Interculturele Studies (CeMIS) ook actief geweest in dat domein, via een postacademische vorming, 'Verdieping in de islamitische godsdienst', in de vorm van een bijscholing voor islamleerkrachten in het secundair onderwijs. Het was de bedoeling dat de studenten de credits later zouden kunnen overdragen naar een aanvullende en erkende vorming.

De Moslimexecutieve maakte deel uit van de stuurgroep die de opleiding had uitgewerkt. Er werd een startsubsidie toegekend aan de opleiding. Minister, volgens een eerder antwoord was het uw bedoeling om er iets eenmaligs van te maken. U stelde zich, op basis van de informatie waarover u beschikte, vragen over het succes van de opleiding en het maatschappelijke draagvlak.

De Universiteit Antwerpen (UA) deed u eind 2009 een voorstel voor de oprichting van een Academische Werkgroep voor Islamitische Studies binnen het CeMIS. Na een positieve evaluatie van de werkgroep en een afweging van de kosten en baten kon dan op termijn beslist worden een autonoom instituut voor islamitische studies op te richten. Er werd daarvoor verwezen naar het Instituut voor Joodse Studies. Dat zou moeten tegemoetkomen aan de vraag naar academisch ingebedde en op wetenschappelijk onderzoek gesteunde opleidingen. De oprichting van zo'n instituut werd ook voorgesteld in het rapport van CeMIS, zij het dan wel als een samenwerkingsverband tussen verschillende instellingen. Zo dacht ik dat er ook contact geweest is met de Katholieke Universiteit Leuven. Volgens u was de aanvraag van de UA op verschillende vlakken echter niet duidelijk en budgettair niet haalbaar.

U verklaarde in het begin van dit jaar in de commissie dat het in de eerste plaats aan de instellingen hoger onderwijs is om een aanvraag in te dienen voor nieuwe opleidingen. Er wordt in deze commissie, door de media en op verschillende andere plaatsen, onderschreven dat er een maatschappelijk belang is. U gaf aan wegens dat maatschappelijke belang toch een faciliterend initiatief te willen nemen met alle betrokkenen op het ogenblik dat er meer

budgettaire ruimte is, zonder dat het aan de overheid is om het opleidingsaanbod op te richten en zeker niet om de inhoud te bepalen.

Minister, ik treed u op dat vlak graag bij. Ik heb steeds benadrukt dat de oprichting van de opleiding moet gebeuren in overleg met de bevoegde overheid van de eredienst. In die zin is het relevant dat het mandaat van de Moslimexecutieve bij koninklijk besluit (KB) van 28 augustus 2011 werd beperkt tot de lopende zaken. In de haalbaarheidsstudie die CeMIS uitvoerde, gaven alle respondenten wel aan dat de opleiding niet zonder de overheid kan worden georganiseerd. Het centrum kijkt heel erg naar een bepaalde rol. Uit de conceptnota van de heer Sannen blijkt ook dat in een aantal van de ons omringende landen de overheid daar een belangrijke rol in speelt, net zoals in vele landen van herkomst van de mensen die de islam aanhangen. Die opleiding kan niet zonder de medewerking van de overheid worden georganiseerd. Het is in ieder geval belangrijk dat er een breed draagvlak is bij de diverse islamitische gemeenschappen. Het heeft geen zin om opleidingen te organiseren die geen draagvlak hebben en waar de mensen niet gewaardeerd of erkend worden.

Minister, hebt u reeds een faciliterend initiatief genomen of plant u zo'n initiatief? Op welke wijze zal, in het geval een instelling een aanvraag indient, het draagvlak voor een opleiding worden beoordeeld? Steunt u in principe het idee om een Hoger Instituut voor Islamitische Studies op te richten? Aan welke voorwaarden zou de oprichting van zo'n hoger instituut volgens u moeten voldoen?

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

De heer Willy Segers: Mijn vraag om uitleg sluit naadloos aan bij de vragen en opmerkingen van de heer Kennes over de conceptnota. Ik neem aan dat enkele aspecten kunnen terugkeren bij de bespreking over de conceptnota, maar ik heb toch enkele specifieke vragen. Daarvoor baseer ik me op een krantenartikel dat zegt dat de Belgische overheid op dit moment slechts negentien imams in ons land betaalt. Dit is een opvallend laag aantal, zeker in vergelijking met 3272 katholieke geestelijken, 295 vrijzinnigen en 49 orthodoxen.

Blijkbaar zouden er twee hoofdredenen zijn voor dit lage aantal. Ten eerste worden er veel imams vanuit het buitenland gefinancierd, vooral vanuit landen als Saoedi-Arabië en Turkije. Daarnaast komen er weinig aanvragen vanuit de moslimgemeenschap zelf voor erkenningen. Een mogelijke reden hiervoor is het gebrekkig functioneren van de Moslimexecutieve.

De aanvragen die worden ingediend, worden altijd gescreend door de Staatsveiligheid. Pas wanneer die groen licht heeft gegeven, worden deze geestelijken of vrijzinnigen ook effectief uitbetaald. Het is dus onjuist dat alleen de imams aan een uitgebreid onderzoek worden onderworpen.

Een andere mogelijke reden voor dit lage aantal, die het artikel niet vermeldt, is het gebrek aan een Vlaamse opleiding voor imams. De Vlaamse Regering heeft zich nochtans geëngageerd tot het inrichten van een opleiding voor imams. Ik citeer uit het regeerakkoord: "De Vlaamse Regering zet de inspanningen voort om in overleg met de vertegenwoordigers van de islamitische eredienst te komen tot een opleiding voor imams."

Deze imamopleiding zou men inbedden in het Vlaams onderwijs. Vooralsnog is dit voornemen echter niet uitgevoerd. Nochtans is het belangrijk dat, naast de imams die worden opgeleid in Turkije en de Arabische landen, Vlaanderen ook imams opleidt. Deze groep zou immers meer vertrouwd kunnen zijn met onze cultuur, onze taal, wetgeving en gewoonten.

Minister, in uw antwoord op een vraag om uitleg van januari 2011 van de heer Sannen, zei u over mogelijke initiatieven hieromtrent het volgende: "Dit betekent niet dat we de komende maanden niets zullen doen. Op basis van dialoog met de gemeenschappen en met de universiteiten zullen we nagaan hoe ver we kunnen gaan. Het is niet de taak van de overheid zelf opleidingen te organiseren of de inhoud van opleidingen te bepalen. De overheid kan faciliterend optreden. Gezien de regelgeving die het Vlaams Parlement heeft goedgekeurd, is

dit de rol die de Vlaamse Regering kan spelen. Aangezien we echter vaststellen dat er niets op het terrein ontstaat, wil ik, omwille van het maatschappelijk belang, wel degelijk een faciliterend initiatief nemen. Ik zal mij daar dan ook toe beperken, met al dan niet een budgettair gevolg."

Minister, beschouwt u het problematisch dat de Belgische overheid slechts negentien imams in ons land subsidieert? Wat is de stand van zaken in het bovenvernoemd faciliterend initiatief? Met welke universiteiten bent u in dialoog getreden? Welke betrokkenen op het terrein hebben op uw voorstel gereageerd? Hoeveel van deze gesubsidieerde geestelijken en vrijzinnigen hebben een inburgeringscontract getekend? Hoe is de opdeling per religieuze groep?

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Wim Van Dijck: De heer Wienen heeft ons standpunt hierover in januari al vertolkt naar aanleiding van de vraag om uitleg van de heer Sannen. We denken dat Vlaanderen geen opleiding voor islamleerkrachten nodig heeft. De lessen islamitische godsdienst passen in het grondwettelijk gegeven dat in het officiële onderwijs onderricht moet worden verstrekt in de erkende godsdienst.

Onze fractie heeft zich steeds gekant tegen de erkenning van de islam in dit land. Zonder erkenning kunnen er ook geen verplichte lessen islamitische godsdienst zijn en is er geen nood meer aan een hier georganiseerde opleiding, waarvan ik betwijfel of de diverse islamitische gemeenschappen daar wel vragende partij voor zijn.

De weerkerende vraag van vele collega's na zo'n opleiding, reveleert een zekere drang naar meer controle over de kwaliteit en inhoud van de lessen islamitische godsdienst. Ik kan daar wel inkomen, want in nogal wat gevallen zijn daar problemen mee. Ik vrees dat een hier georganiseerde opleiding daar niets aan zal veranderen en dat de idee van een verwesterde, Europese en gematigde islam een illusie is, precies vanwege het onveranderlijke en onaantastbare karakter van de islam zelf.

We staan met die visie lang niet alleen. Deze week nog getuigde de Franse staatssecretaris van Jeugdzaken, Jeanette Bougrab, zelf van Algerijnse afkomst, in Le Parisien dat ze geen gematigde islam kent. Een sharia light bestaat volgens haar niet. Men mag zoveel theologische, literaire of fundamentalistische interpretaties maken als men wil, maar echt gebaseerd op de sharia betekent noodzakelijkerwijs altijd een inperking van vrijheden, in de eerste plaats de gewetensvrijheid.

Het is mijn overtuiging dat onderwijs in zo'n doctrine niet thuishoort in onze scholen.

De voorzitter: De heer Yüksel heeft het woord.

De heer Veli Yüksel: Voorzitter, minister, collega's, dit probleem is enkele keren aan bod gekomen in deze en andere commissies. Het moet dringend worden aangepakt. Dat er een grote nood is aan imams en leerkrachten die hier opgeleid zijn, die vertrouwd zijn met ons systeem, met onderwijs in Vlaanderen, is duidelijk. Daar hebben we alleen maar baat bij.

Ik bekijk het vanuit pedagogisch oogpunt. De jongeren die hier godsdienstlessen volgen, zijn perfect ingebed in ons systeem. Minister, ik ben benieuwd naar uw antwoorden op de specifieke vragen.

De rol van de Moslimexecutieve in dit verhaal is zeer relevant. We weten allemaal dat een aantal zaken daar niet verloopt zoals dat hoort. We hebben nu een nieuwe Federale Regering. Misschien kan die nieuwe initiatieven ter zake nemen.

Minister, we weten dat er binnen de Moslimexecutieve een opdeling is in een Vlaamse kamer en een Franstalige kamer. Ik pleit ervoor dat u samen met de Vlaamse kamer, meer bepaald met de afdeling die zich bezighoudt met onderwijs, actief op zoek gaat naar een oplossing.

De opleidingen die momenteel worden gegeven, beantwoorden blijkbaar niet aan de noden. Het wordt hoog tijd dat Vlaanderen een islamonderwijs heeft dat beantwoordt aan de vragen van het onderwijs, de moskeeën, de gevangenissen enzovoort. We moeten daar werk van maken zoals dat ook in het regeerakkoord staat.

We moeten met de betrokken actoren in dialoog gaan. We moeten hen wijzen op hun verantwoordelijkheid. Mijns inziens kunt u daar een actievere rol in spelen.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Mijnheer Segers, ik heb de cijfers over de inburgeringscontracten niet. Minister Bourgeois heeft die. De subsidiëring van imams is dan weer een federale bevoegdheid.

We hebben nog geen faciliterend initiatief genomen omdat we daar nog geen tijd voor hebben gehad. Ik heb ook altijd gezegd dat we dat tijdens de tweede helft van de legislatuur zouden doen. We hebben de afgelopen maanden voorrang gegeven aan heel wat zaken in het hoger onderwijs zoals het integratiedebat van de academiserende opleidingen in de universiteiten, de nieuwe kwaliteitsstructuur, het accreditatiesysteem dat we moeten uitwerken, het actieplan mobiliteit voor het hoger onderwijs, de studentenvoorzieningen enzovoort.

Door de inkrimping van de kabinetten beschik ik over één medewerker voor het hoger onderwijs en één medewerker voor gelijke kansen. Dat is niet evident voor de tijdsbeheersing. Bovendien moet zo'n dossier politiek worden getrokken, zo niet, gaat het niet vooruit. We hadden ook beslist om dit te doen tijdens de tweede helft van de legislatuur, en die begint in januari. We zitten dus nog op schema.

In januari zal ik dat faciliterend initiatief nemen. We zullen de betrokken hogeronderwijs-instellingen en de islamgemeenschap in haar diverse vormen daarbij betrekken. Het is niet gemakkelijk om die bij elkaar te krijgen. Er zijn andere dossiers zoals de genderproblematiek in het onderwijs en de holebi's. Ook daar hebben we de islamgemeenschap uitgenodigd. Het is echter niet gemakkelijk om vertegenwoordigers te vinden die daarover willen praten.

Niets belet de hogeronderwijsinstellingen om samen met de betrokken gemeenschap initiatieven te nemen. Die komen er echter niet, dus zal de overheid het initiatief nemen. Hoe het zit met de financiering, zien we op het moment zelf. Ik wil daar wel al één zaak over kwijt. Als de opleiding in een universitaire instelling wordt gegeven, dan moet dat een bestaande instelling zijn. Het is niet de bedoeling een nieuwe instelling op te richten. De opleiding moet ingebed zijn in bestaande structuren.

Door tijdsgebrek hebben we dat voorlopig niet kunnen doen. Begin 2012 zullen we, zoals ook in de planning stond, een initiatief ter zake nemen.

Mijnheer Yüksel, er is al een drietal opleidingen voor islamleerkrachten in Vlaanderen. Het is dus niet zo dat er niets is. Ook de opleiding van imams is echter heel essentieel. Zelf heb ik in 1996, toen ik op het kabinet Binnenlandse Zaken werkte, ook gepleit om dat in Vlaanderen te doen. Nu zit ik zelf in de positie om daar iets aan te doen. Alleen zal pas in januari een faciliterend initiatief daartoe worden genomen. Ik zal aanwezig zijn bij de startvergadering. Zo merkt men meteen dat het belangrijk is.

Dit initiatief wordt gedragen door iedereen behalve het Vlaams Belang. Zij vergissen zich echter. De redenering die zij hanteren, is heel theoretisch. Zoals men dat zo mooi zegt in het Engels: 'One cannot deny the sunlight.' Zelfs wanneer we ze niet zien, zijn ze er toch, mijnheer Van Dijck. We moeten daar dan ook verstandig mee omgaan.

De islam moet evolueren net zoals de katholieke godsdienst dat heeft gedaan. Het is verkeerd om alle mensen die het islamgeloof aanhangen, over dezelfde kam te scheren. Dat is historisch en maatschappelijk een grote vergissing. Ik begrijp wel dat u dat om politieke redenen doet, maar eigenlijk is dat maatschappelijk niet verstandig.

De heer Ward Kennes: Ik dank u voor de aankondiging, minister, dat u in januari zo'n initiatief start. Het komt niet te vroeg. Het is goed dat u daaraan, door zelf aanwezig te zijn, uw politiek gewicht wilt geven. In het verleden zijn er al heel wat initiatieven en studies geweest, maar na een tijdje is de conclusie altijd dat er geen oplossing wordt gevonden. Minister, hopelijk kunt u in uw ingekrompen kabinet mensen toch de opdracht geven om daarvoor voldoende tijd te maken, want dat faciliterende overleg is meer dan een agenda opmaken. Het zal dus nodig zijn om daarvoor de nodige tijd, energie en politieke wil op te brengen. Ik ben blij met de aankondiging.

Mijnheer Van Dijck, u kunt inderdaad een discours voeren dat u tegen de erkenning bent en dus ook tegen de mogelijke gevolgen daarvan. Maar zolang er geen reële kans is dat uw partij die erkenning kan terugdraaien of daarvoor een politieke meerderheid vindt, heeft het weinig zin om de gevolgen te loochenen. Die erkenning is er en ik zie niet meteen een meerderheid ontstaan om die terug te draaien, waar ik overigens geen voorstander van zou zijn. Het is dus in ieders belang om verder te kijken. Het heeft geen zin om op dat ideologische punt te blijven hameren.

De islam zou onveranderlijk en onaantastbaar zijn, maar ik zie heel veel veranderlijkheid, diversiteit en variatie in de islamwereld van West-Europa tot in Indonesië. Goed, dat is een ander debat.

Minister, ik begrijp dat u, in functie van het aangekondigde initiatief, niet meteen ingaat op de andere vragen. Het is belangrijk om nu in te zetten op januari. Hopelijk kunnen we kort daarna positief nieuws vernemen over wat dat faciliterende initiatief kan teweegbrengen.

De heer Willy Segers: Minister, vanaf januari 2012 kan deze thematiek uitgebreider aan bod komen, ook bij de bespreking van de conceptnota, neem ik aan. Het was niet de bedoeling van mijn vraag om een opsomming te krijgen van wat het initiatief inhoudt.

Wij hebben zeker niet de bedoeling om te pleiten voor meer gemeenschappen, erkenningen en noem maar op. Ik verwijs naar de cijfers onlangs in de pers over de 'importimams'. Daar moet ook vanuit deze hoek naar worden gekeken. Op dit moment past een deel van de materie nog in de inburgering. Wat ons betreft, moet er een vervolg zijn met onderwijs. In die context heb ik mijn vraag gesteld. We zullen deelnemen aan het debat in januari.

De heer Veli Yüksel: Minister, het is inderdaad goed dat u in januari een faciliterend initiatief neemt, wat dat ook moge zijn. U zegt dat het niet altijd lukt om een dialoog op te starten met de moslimgemeenschap. Er zijn wel hefbomen om zo'n dialoog tot stand te brengen. Er vloeien middelen naar de islam. Ook zij moeten worden geresponsabiliseerd. Op dat argument moeten we wat concreter inspelen.

De heer Boudewijn Bouckaert: Naar aanleiding van de nota van de heer Sannen kunnen we misschien eens wat dieper ingaan op die vragen over de islam. Er zijn ook berichten geweest van de Staatsveiligheid dat er zeker in Brussel bepaalde stromingen in de islam oprukken, namelijk de salafisten. Dat baart me zorgen. Daar moet je niet blind voor zijn. Als er een islamopleiding komt, moet je ervoor zorgen dat deze vormen van denken niet penetreren in ons onderwijs en worden opgelepeld aan de studenten.

Zijn de islam en de sharia hervormbaar? Dat is een verschrikkelijk moeilijke vraag. Dat kunnen wij in ons Vlaamse onderwijs niet oplossen. Je kunt er wel voor zorgen dat gevaarlijke en extreme stromingen niet aan bod komen. Het moet passen in ons grondwettelijk systeem van verdraagzaamheid en respect voor andere godsdiensten. Het is beter het beest te kennen en bij je te houden, dan het weg te drukken. Het zijn heel interessante discussies, die we naar aanleiding van die nota kunnen uitdiepen, misschien ook in hoorzittingen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Katrien Schryvers tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de samenwerking tussen academies van het dko en muziekverenigingen
- 338 (2011-2012)

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers: Voorzitter, minister, collega's, het belang van de interactie en de doorstroming tussen het deeltijds kunstonderwijs (dko) en de amateurmuziek en de muziekverenigingen is al meermaals ter sprake gekomen.

Een academie heeft de mogelijkheid om vrijstellingen te verlenen voor het vak samenspel aan leerlingen die het bewijs kunnen leveren ingeschreven te zijn bij en regelmatig deel te nemen aan activiteiten van een lokale muziekvereniging, bijvoorbeeld een harmonie. Vanaf 1 september 2010 – in het kader van de besparingen – is er een nieuwe regeling van kracht waarbij de dko-scholen nog maar voor 70 procent gesubsidieerd worden voor leerlingen aan wie ze een vrijstelling toestaan.

Minister, ik ben benieuwd of dit invloed zou hebben op het toestaan van vrijstellingen en op de interactie. In een schriftelijke vraag heb ik u gevraagd naar een aantal cijfers. U hebt me geantwoord dat tijdens het schooljaar 2009-2010 1792 van de 18.646 leerlingen van de middelbare graad muziek een vrijstelling voor het vak samenspel had. Dat is 8,8 procent. Tijdens het schooljaar 2010-2011 bleken dat er nog maar 1037 of 5,2 procent te zijn. De nieuwe regeling zal daar allicht niet vreemd aan zijn.

Ik vrees dan ook dat de muziekscholen nu minder geneigd zijn om vrijstelling te geven omdat ze dat onmiddellijk voelen in de omkadering die ze krijgen. Ik vrees dat het ook ten koste zou kunnen gaan van het engagement dat leerlingen opnemen in andere muziekverenigingen.

Minister, vanuit de overweging dat de interactie tussen academies en muziekorganisaties toch wel heel belangrijk is, zou ik u willen vragen om na te denken hoe we die interactie verder kunnen bewerkstelligen. Dat hebben we ook al benadrukt in het kader van de conceptnota over het dko.

Minister, welke acties zult u ondernemen om de samenwerking tussen academies en muziekverenigingen te promoten en te ondersteunen en de interactie tussen beiden te bewerkstelligen? Het lijkt erop dat muziekscholen minder vrijstellingen verlenen om financiële redenen. Hoe staat u daar tegenover? Wordt hier een evaluatie van gemaakt? Hoe kan hieraan worden verholpen?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, collega's, zoals in de conceptnota staat, bestaat vandaag de mogelijkheid voor leerlingen die lid zijn van een harmonieorkest of koor, om vrijgesteld te worden van de vakken samenspel, instrumentaal ensemble of koor. In de toekomst blijft die combinatie van leren in een formele en informele context ook mogelijk, met dat verschil dat het lid zijn van een harmonieorkest of koor in de toekomst niet automatisch als een vrijstelling wordt beschouwd. De academie is verantwoordelijk voor de begeleiding van het leerproces en de beoordeling van de bereikte resultaten, ook al kiest de leerling voor een andere leeromgeving om bepaalde competenties te verwerven.

De academie zal in samenspraak met de amateurkunstvereniging een procedure moeten uitwerken om leerlingen te begeleiden en te evalueren. Hoe we deze samenwerking kunnen stimuleren maakt onderwerp uit van de volgende nota.

Dko-academies verlenen inderdaad minder vrijstellingen dan enkele jaren geleden. Dat komt omdat ze voor leerlingen die een vrijstelling krijgen, niet meer voor 100 procent maar voor 70 procent worden gefinancierd. Dat is wellicht, zoals u zelf ook aanhaalt, de reden waarom het gebeurt.

Los van een besparingslogica is het evident dat academies 100 procent omkadering zouden krijgen voor leerlingen die 100 procent van het programma in de academie volgen. Als men minder lessen volgt in een academie, zijn er minder kosten en moet er minder worden gefinancierd. Ik stel, samen met u, vast dat een aantal academies blijkbaar hun financiële belang boven het inhoudelijke en organisatorische belang van de leerling stellen. Als dat de reden is – wat we vermoeden –, dan is dat ten zeerste te betreuren. Dat zegt iets over het bestuurlijk vermogen van een academie, zeker in gevallen waar leerlingen muziek wel degelijk een evenwaardige en even leerrijke activiteit beoefenen bij een ensemble. We onderzoeken hoe we de samenwerking met amateurverenigingen kunnen stimuleren, waarbij inhoudelijke doelen voorrang hebben op financiële. Wanneer de nieuwe nota er zal zijn, weten we meer.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Vanzelfsprekend kijken we vol verwachting uit naar de tweede conceptnota en naar hoe er met een aantal problematieken zal worden omgegaan.

Ik denk dat we dezelfde bekommernis hebben, namelijk dat de amateurmuziekverenigingen belangrijk zijn binnen het sociaal weefsel en dat de doorstroming ook belangrijk is. U zegt zelf dat het wellicht komt door het terugschroeven van de financiering van 100 procent naar 70 procent. Ik denk dat ook en het is inderdaad te betreuren. Als de manier van musiceren in die verenigingen net dezelfde is als vroeger, dan is er evenveel reden om de vrijstelling te verlenen als vroeger, alleen zijn de academies minder geneigd om dat te doen omwille van de financiering. Ik betreur dat.

Minister, misschien moet u eens onderzoeken of die algemene beoordelingsvrijheid voor een academie wel moet blijven bestaan. Ik vrees dat er inderdaad enkel financiële redenen achter schuilgaan en geen andere. Wilt u dat alstublieft meenemen in de tweede conceptnota?

De heer Boudewijn Bouckaert: Het aantal vrijstellingen is verminderd. Het kan liggen aan het feit dat er vrijstellingen worden geweigerd. Het kan ook liggen aan het feit dat er minder aanvragen tot vrijstellingen zijn, omdat er misschien minder activiteit is in de muziekverenigingen. Misschien ligt daar het probleem.

Mevrouw Katrien Schryvers: Voorzitter, dergelijke daling zou zeer verwonderlijk zijn juist op het moment dat de financiering met 30 procent wordt verminderd. Overigens heb ik vernomen dat sommige directeurs de bestaande vrijstellingen laten doorlopen maar geen nieuwe meer geven. Ik denk dat er een correlatie is. De minister heeft dat erkend. We moeten nagaan hoe we daar kunnen mee omgaan.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de programmatiestop - 364 (2011-2012)

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Voorzitter, minister, dames en heren, sinds 1 september 2010 is in het secundair onderwijs een programmatiestop van kracht, die onder meer verantwoord wordt door de wens om het studieaanbod in het secundair onderwijs niet verder te laten groeien. Deze zorg is terecht. In een aantal gevallen blokkeert die programmatiestop echter ook herstructureringen die het onderwijsaanbod zouden kunnen rationaliseren. Vroeger rationaliseerde men soms door omvorming. Sinds vorig schooljaar is ook een omvormingsstop van kracht, hoewel omvormingen het studieaanbod niet doen toenemen.

In overeenstemming met de afspraken over de ordening van een rationeel onderwijsaanbod die binnen de scholengemeenschap worden gemaakt, zou het in een aantal gevallen zeker zinvol kunnen zijn dat een school een weinig bevolkte – en daardoor organisatorisch dure – studierichting afbouwt, maar ondertussen ter vervanging daarvan een studierichting programmeert waarvoor een ruimer publiek kan worden aangetrokken. Is de principiële programmatiestop voor scholen in een scholengemeenschap op die manier geen rem op het optimaliseren van een rationeler onderwijsaanbod? Zo ja, plant u wijzigingen in de regelgeving hierover?

Concreet wordt het onderwijsaanbod in een regio de facto mee uitgewerkt door de scholengemeenschappen, wat een goede zaak is. Zij doen dat door structuurplannen. Om het onderwijsaanbod in een scholengemeenschap rationeler te ordenen, zou het wenselijk kunnen zijn dat één school van de scholengemeenschap een structuuronderdeel afbouwt, terwijl een andere school een ander structuuronderdeel programmeert. Zo'n wijziging van het aanbod kan een uitwerking zijn van een structuurplan van een scholengemeenschap. Zet het blokkeren van deze mogelijkheid echter geen rem op het optimaliseren van een rationeel onderwijsaanbod? Zo ja, plant u wijzigingen in de regelgeving hierover?

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Uiteraard sluit ik mij aan. Dit past in de hervorming van het secundair onderwijs. Destijds werd dat in een verzameldecreet opgenomen. Er is een timing vastgelegd 'in het vooruitzicht van'. Onze kritiek was toen al dat het moeilijk werd om kort op de bal te spelen bij de herstructurering. Ik sluit me aan bij de vraag van de heer De Meyer. Hoe zult u daar in de komende jaren mee omgaan, minister? Blijft de programmatiestop gelden? Zult u daar in de toekomst soepeler mee omgaan om te voorkomen dat we achterstand oplopen? Als ik alles zo hoor, zal de hervorming van het secundair onderwijs nog niet voor morgen zijn. Ik kan me niet voorstellen dat we dan blijven zitten met die programmatiestop.

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Minister, ik was enige dagen geleden op een lunchcauserie over het lokale arbeidsmarktbeleid. Daar bracht de stad Antwerpen als probleem naar voren dat ze haar onderwijsaanbod niet volledig kon afstemmen op de noden in de stad qua werkgelegenheid. Die programmatiestop zou volgens hen daarmee te maken hebben. Wat is uw visie daarover?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: De motivering voor de invoering van een programmatie-, omvormings- en overhevelingsstop in het gewoon secundair onderwijs is tweevoudig. Een, het was een bewarende maatregel in afwachting van de hervorming van het secundair onderwijs waarbij het studieaanbod en het onderwijslandschap fundamenteel zullen worden gewijzigd. Twee, het was een besparingsmaatregel. Deze stop heeft de decretale bepalingen met betrekking tot programmatie, omvorming en overheveling niet opgeheven, doch tijdelijk buiten werking gesteld. Dat wil niet zeggen dat er geen uitzonderingen mogelijk zijn. Er kunnen en worden uitzonderingen toegestaan. Alleen is voor elke programmatie, hervorming een overheidsgoedkeuring nodig, ongeacht of de school tot een scholengemeenschap behoort of niet.

De bestaande programmatiestop is niet absoluut. Elk schoolbestuur kan steeds een programmatieaanvraag indienen. Dit gebeurt overigens ook. In uitzonderlijke gevallen kan de Vlaamse Regering nog programmatieaanvragen goedkeuren. De voorbije jaren hebben we bepaalde criteria gehanteerd om die uitzonderlijke gevallen te bepalen. Voorbeelden zijn de omvorming van de zevende specialisatiejaren en de Se-n-Se-jaren (secundair-na-secundair). Hiervoor is een uitzondering op de programmatie- en omvormingsstop gemaakt.

Indien een school tot een scholengemeenschap behoort, moet bij de programmatieaanvraag een document worden gevoegd waaruit blijkt welke afspraken binnen de scholengemeenschap over het studieaanbod zijn gemaakt. In die stukken kan desgevallend naar een master- of structuurplan worden verwezen. De administratie en de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) moeten een advies formuleren. De Vlaamse Regering moet een besluit nemen. Al deze instanties nemen dit element in beschouwing.

Een ander criterium dat de Vlaamse Regering in het verleden heeft gehanteerd om uitzonderlijke gevallen te bepalen en afwijkingen op de programmatiestop toe te staan, is de programmatie van studierichtingen in het licht van gunstig geadviseerde overhevelingen, herstructureringen of rationaliseringen van het aanbod. Dit kan momenteel al. Het is niet onze bedoeling rationaliseringen te belemmeren. Indien er geen meerkost is, indien dit door de afbouw van andere richtingen wordt gecompenseerd en als dit in een breder beeld past, is er een goede reden om dit ernstig te overwegen en eventueel toe te staan.

Iedereen weet dat we de hervorming van het secundair onderwijs onverkort zullen voortzetten. We vinden het nodig de programmatiestop, met uitzonderingen, te behouden. Indien we hiervan afwijken, zullen we opnieuw een heel aanbod krijgen dat niet altijd even rationeel is. Vaak zal dit aanbod dan irrationeel of in zekere zin marktgebonden zijn. We verkiezen een globale aanpak.

Dit is tot de arbeidsmarkt doorgedrongen. Dit grondig onderzoek vormt een van de uitgangspunten van de hervorming. Het is de bedoeling de richtingen die in het secundair onderwijs worden aangeboden, te herbekijken. De onderwijsverstrekkers moeten dit, samen met de sociale partners, regionaal en netoverschrijdend bepalen. Dit betekent dat we binnen twee of drie jaar, wanneer de oefening op het terrein moet worden gemaakt, een unieke kans zullen krijgen om ons secundair onderwijs goed op de noden van de arbeidsmarkt te laten aansluiten.

Ik denk daarbij ook aan de noden van de regionale arbeidsmarkten. Eergisteren heb ik de Kamer van Koophandel Antwerpen-Waasland bezocht. De aanwezigen waren zeer blij met de boodschap die ik bracht.

Dat is een van de redenen waarom we deze structurele hervorming moeten doorvoeren. De overheid gaat hier immers een beetje verder dan gewoonlijk. We gaan, samen met de betrokkenen, bepalen welke richtingen er komen. Er is natuurlijk een onderwijsvrijheid. We moeten ergens een grens trekken. We kunnen dit enkel in de context van een globale, grondige en structurele hervorming doen.

In afwachting van die hervorming is de situatie duidelijk. Indien de herstructureringen doordacht zijn, in een plan passen en geen financiële meerkost met zich meebrengen, is er mogelijk een reden om een uitzondering op de programmatiestop te krijgen. De Vlaamse Regering moet, zoals in het verleden al eerder is gebeurd, die beslissing nemen.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Ik deel de uitgangspunten van de minister. In de praktijk werkt het jammer genoeg niet altijd op die manier. Bewarende maatregelen lijken me op dit moment verantwoord. De vraag is echter wanneer die hervorming van het secundair onderwijs er zal komen.

Ik weet dat uitzonderingen mogelijk zijn. Ik ben het eens met de stelling dat sommige studierichtingen te veel of te weinig worden bevolkt. Mevrouw Deckx heeft naar de situatie in Antwerpen verwezen. Ik ga ervan uit dat de minister tijdens zijn bezoek aan de Kamer van Koophandel Antwerpen-Waasland eenzelfde boodschap heeft gekregen. Het is soms niet mogelijk een beperkt aantal verantwoorde nieuwe studierichtingen te programmeren. Het systeem, met al zijn adviezen, leidt er immers toe dat niet elke aanvraag de eindmeet haalt. Ik wil het op die manier formuleren omdat in de praktijk blijkt dat er soms vanuit het

bedrijfsleven en vanuit een bepaalde school een vraag is. Ten gevolge van de vele adviezen die moeten worden gegeven, blijken sommige aanvragen in de loop van de procedure te sneuvelen. Dat is het signaal dat ik heb ontvangen en dat de aanleiding van deze vraag om uitleg vormt. In feite hebben verschillende sprekers dit bevestigd.

Ik deel de uitgangspunten van de minister. Ik zou hem echter willen vragen nog eens te onderzoeken of de procedure op bepaalde plaatsen niet moet worden bijgestuurd.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Ik stel vast dat ik de laatste tijd steeds meer akkoord ga met de stellingen van de heer De Meyer. Ik weet niet wat dat betekent. *(Gelach)*

Ik ben het eens met de uitgangspunten van de minister. Het regionaal overleg met de arbeidsmarkt lijkt me zeker een goed uitgangspunt. Het verzameldecreet voorziet in uitzonderingen. Als ik me niet vergis, is de indieningstermijn trouwens vervroegd. Dat moet nu vrij snel gebeuren.

Minister, hebt u er een idee van hoeveel afwijkingen dit jaar zijn toegekend? Vorig jaar heb ik hierover nog een vraag om uitleg gesteld. Voor dit jaar ken ik de cijfers niet. Mag ik ervan uitgaan dat het om ongeveer hetzelfde aantal gaat?

Minister Pascal Smet: Uit mijn eerder antwoord is al gebleken dat het van de kwaliteit en de motivering van de dossiers afhangt. We hanteren immers een aantal criteria. Tijdens mijn bezoek aan de Kamer van Koophandel Antwerpen-Waasland heb ik net hetzelfde gezegd. Er kan momenteel al heel veel. De onderwijswereld en de werkgevers moeten daarvoor wel eens effectief afspraken maken en goede voorstellen indienen. Ik verheel niet dat ik met enig plezier vaststel dat ze de overheid toch vaak nodig hebben.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Voorzitter, ik sluit me natuurlijk aan bij de vraag om uitleg van de heer De Meyer. Ik geef even een concreet voorbeeld. Een school die tot een scholengemeenschap behoort, heeft gedurende jaren een afdeling verwarmings- en koeltechnieken gehad. Die afdeling is op een bepaald moment gesloten. Kan die school hiervoor weer een aanvraag indienen zonder een andere afdeling te sluiten?

Minister Pascal Smet: Dat is niet evident. Ik heb dat ook niet zo verwoord.

Mevrouw Vera Celis: Als ik het goed begrijp, valt dat niet onder uw antwoord.

Minister Pascal Smet: Dat klopt.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Boudewijn Bouckaert tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het verplichte emeritaat van professoren op 65 jaar en het verlies aan 'intellectueel kapitaal' voor de Vlaamse universiteiten en hogescholen dat dit teweegbrengt
- 376 (2011-2012)

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik wil er de commissie op wijzen dat ik deze vraag om uitleg op 26 oktober 2011 heb ingediend. Het is haast een spreuk: 'Al gaan de vragen om uitleg nog zo snel, de actualiteit achterhaalt ze wel.'

De regelgeving betreffende de loopbanen van professoren is een federale materie. Dat is een restbevoegdheid die zich niet bij ons bevindt. De huidige regeling houdt in dat een professor op 65 jaar op emeritaat moet. Dat heeft niets te maken met emirs, zoals de mensen soms denken, maar met het begrip 'merites'. *(Opmerkingen van minister Pascal Smet. Gelach)*

Professoren die ouder dan 65 jaar zijn, mogen nog beperkte onderwijs- en onderzoekstaken uitvoeren. In de federale wetgeving staat echter expliciet vermeld dat ze hiervoor niet mogen worden betaald. Dit leidt tot een paradoxale situatie. Alle Belgen mogen na hun 65e verjaardag boven op hun pensioen nog een bepaald bedrag bijverdienen.

Professoren mogen dat echter niet in de instelling waar zij het beste zouden kunnen renderen. Dat is een heel paradoxale regeling.

U hebt misschien het emeritaat van een aantal bekende professoren gevolgd, zoals professor De Grauwe, een erkend econoom van de K.U.Leuven. Hij heeft dat aangeklaagd en is, aangezien hij niet aan de K.U.Leuven mocht blijven werken, naar de London School of Economics gegaan. Professor Devroey, vruchtbaarheidsspecialist en erkende autoriteit op dat vlak, heeft iets gelijkaardigs gezegd. Professor De Vos, krijgskundige, zegt ook dat het een vreemde situatie is. Het staat ook haaks op de algemene trend in de westerse wereld dat men langer zou moeten werken.

Tot in de jaren 80 was de pensioenleeftijd van professoren overigens 70 jaar. Waar er nu sprake is van een verlenging van de loopbaan, is die leeftijd toen vervroegd. Dat werd ingevoerd met een koninklijk besluit (KB), dat vernietigd werd door de Raad van State. Vervolgens werd dat retroactief ingevoerd met een wet. De mode van die tijd is gelukkig wat verbeterd.

Ik zie rondom mij heel wat professoren die de leeftijd van 65 jaar naderen en nog goed werk leveren. Zij hebben netwerken op wetenschappelijk vlak en krijgen goede evaluaties van de studenten. Ze stellen zich de vraag waarom ze moeten stoppen op de leeftijd van 65 jaar. De regel van 65 jaar werd destijds ingevoerd omdat er toen een zeer hoge jeugdwerkloosheid was en men jonge onderzoekers kansen wou geven. Waarom moet die regel nu echter nog worden gehandhaafd?

Heel wat Vlaamse onderzoekers zijn naar het buitenland getrokken omdat de onderzoeksomgevingen, voornamelijk in de Verenigde Staten, veel beter en uitdagender zijn. Ik verwijs bijvoorbeeld naar professor Catherine Verfaillie. We hebben in Vlaanderen het Odysseus-project gelanceerd om die onderzoekers terug naar hier te halen. Tegelijkertijd hebben we die vreemde pensioenregeling van 65. Nergens anders in Europa bestaat zo'n hakmes op de leeftijd van 65 jaar, waardoor de mensen worden weggejaagd.

Ondertussen is er wel wat beweging gekomen in die zaak. In het federale regeerakkoord is aangekondigd dat men die pensioenleeftijd van 65 jaar zou willen herzien. Federaal minister van Pensioenen Van Quickenborne is er een heel grote voorstander van om dat voor de professoren te veranderen.

Minister, u bent minister van Onderwijs. Vindt u ook dat de huidige regeling voorbijgestreefd is? Zo ja, wat zou u daaraan kunnen doen? Zou u, nu uw partij ook in de Federale Regering zit, er eventueel voor kunnen zorgen dat die restbevoegdheden die op federaal niveau zitten, naar Vlaanderen komen?

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Ik sluit mij graag aan bij de vraag om uitleg van de heer Bouckaert. Ik vind het ook flagrant dat er een uittocht is van onze hersenen naar het buitenland wegens de pensioenleeftijd.

Ik heb die vraag om uitleg niet zelf aan u gesteld, omdat de pensioenleeftijd inderdaad federale materie is en ik u daar niet mee wou lastigvallen. Aangezien de vraag om uitleg nu toch gesteld wordt, sluit ik mij er graag bij aan. Er moet toch een mogelijkheid worden gevonden om die mensen hier te houden. Er werd zelfs in de kranten gezegd – ik heb het gelezen in het blad Journaal van Mark Grammens – dat het een gemiste kans is voor Vlaanderen dat professor De Grauwe, die kans maakt op de Nobelprijs voor Economie, net nu in Londen zit en niet in Vlaanderen.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Ik sluit mij ook aan bij de vraag om uitleg van de heer Bouckaert. Enkele dagen geleden hoorde ik op de radio een interview met Mark Elchardus. Hij hield hetzelfde pleidooi en staafde dat met heel wat argumenten.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Onze fractie ondersteunt het voorstel, uiteraard mits gunstige evaluatie van de professoren door de studenten.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ik ben het er ook mee eens. Ik had voordien al de opdracht gegeven om na te gaan wat we binnen de Vlaamse bevoegdheden kunnen doen, wat de marge is. Het is inderdaad zo dat volgens de Grondwet de federale overheid nog bevoegd is. Ik had de opdracht gegeven om een dossier voor te bereiden en daarmee naar de federale overheid te trekken. Ondertussen heb ik een lijstje met vragen die ik aan de federale ministers zal stellen.

De pensioenleeftijd op 65 is ondertussen inderdaad achterhaald. Ik ga ermee akkoord dat het mogelijk zou worden gemaakt voor de professoren. De voorwaarde die de heer De Meyer stelt, lijkt mij terecht. Het is een plan van de federale overheid dat wij ondersteunen en dat in de lijn ligt van de beleidslijn die wij wilden uitwerken. We mogen ook niet vergeten dat we de komende jaren, onder andere door heel de academisering, 1000 extra medewerkers zelfstandig academisch personeel (ZAP) nodig hebben. Het argument van destijds is dus ook weggevallen. We hebben veel extra medewerkers nodig. Het is dan inderdaad vreemd dat we, op een moment dat de tendens is dat langer werken nodig is, mensen die nog goed kunnen werken, een goed netwerk hebben en positief worden geëvalueerd, verplichten te stoppen.

Ik ben het dus eens met de vraagstelling. We zullen dat aankaarten op het federale niveau.

De heer Boudewijn Bouckaert: Minister, dat verheugt mij. U bent Vlaams minister van Onderwijs. Als minister moet u zich aan de bevoegdheidsbeperkingen houden. Als politicus mag u echter druk uitoefenen op andere beleidsniveaus in dit land. Er is hier toch sprake van een probleem van goed gebruik van human resources in uw onderwijs. Ik zou het op prijs stellen indien u dat probleem zou aankaarten op het federale niveau en daar spoed achter zou zetten. Misschien moet de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) zich daar ook eens over uitspreken.

Minister Pascal Smet: Dat zullen we doen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de hangende beleidsevaluatie van de lerarenopleidingen
- 390 (2011-2012)

Vraag om uitleg van mevrouw Gerda Van Steenberge tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de evaluatie van de lerarenopleiding
- 500 (2011-2012)

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Deckx tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de evaluatie van de lerarenopleiding
- 507 (2011-2012)

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Celis tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de beleidsevaluatie van de initiële lerarenopleiding
- 552 (2011-2012)

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Bij nazicht van mijn eigen vraag om uitleg heb ik gezien dat er iets niet klopt. Ik heb ze opgesteld naar aanleiding van notities die ik heb genomen tijdens de hoorzitting over de lerarenopleiding in het secundair onderwijs. Blijkbaar heb ik het jaartal 1997 genoteerd, maar dat klopt niet. Het moet 2007 zijn. Gelieve dus 1997 te vervangen door 2007.

Ik heb me niet gebaseerd op het decreet over de lerarenopleiding van 2006, maar meer op de uiteenzetting van professor Aelterman tijdens de hoorzitting. Het was nogal flagrant dat er werd gesproken over evaluaties die decretaal waren verankerd, en dat die evaluaties niet gebeuren. Ik heb een lijstje gemaakt van verschillende ministers, verslaggevers en collega's over evaluatie van de lerarenopleiding. Het was bijna om te huilen hoe vaak het woord evaluatie voorkomt. Voormalig minister Vandenbroucke sprak zelfs over de evaluatie van de evaluaties. Tijdens de hoorzitting was dat opnieuw het geval. Professor Aelterman wilde duidelijk maken dat, alvorens we overgaan tot de hervorming van het secundair onderwijs, we toch de evaluatie van het decreet over de lerarenopleiding en de lerarenopleiding zelf moeten afwachten en zien wat erin staat.

De heer De Meyer betreurde tegenover toenmalig minister Luc Van den Bossche – zo lang is het al geleden – dat er alvorens over te gaan tot de bespreking van het decreet over de lerarenopleiding, geen grondige evaluatie was geweest van de hervorming van de lerarenopleiding die in 1984 had plaatsgevonden. Ik vrees dat de geschiedenis zich nu herhaalt. Nu wilt u de hervorming van het secundair onderwijs afwerken zonder een evaluatie van de lerarenopleiding af te wachten.

Tijdens de hoorzitting zei professor Aelterman dat de evaluatie die decretaal is verankerd in 2007, zelfs nog niet was gegund, terwijl in het decreet staat dat de evaluatie in december 2012 afgerond moest zijn. Hoe kan men nu een evaluatie afronden binnen het jaar als die na zoveel jaren zelfs nog niet is gegund? Wat is er fout gelopen? Is dat opzettelijk gebeurd? Wordt het decreet nog gegund? Komt er nog een evaluatie?

Minister, klopt de stelling van professor Aelterman dat een decretaal verankerde evaluatie van de lerarenopleiding, gevraagd in 2007, nog niet werd uitgevoerd en zelfs nog niet werd gegund? Wanneer werd de laatste evaluatie van de lerarenopleiding wel uitgevoerd? Ik kan niet goed opmaken wanneer er een grondige evaluatie is gebeurd. Als er een is gebeurd, wat is er dan mee gedaan? Evaluaties worden decretaal vastgelegd en toch gebeuren die niet. Gisteren bleek dat het GOK-decreet is vastgelegd en dat het toch niet wordt geëvalueerd.

Welke concrete evaluaties over het gehele onderwijslandschap hebben sinds 1997 plaatsgevonden en welke worden er toegepast?

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Ik heb hier al meer dan één keer naar gevraagd omdat het belangrijk is dat we een grondige evaluatie maken van de lerarenopleiding. Het nieuwe decreet hebben we in de vorige legislatuur goedgekeurd. We hebben daarin opgenomen dat er een evaluatie moet komen, omdat we toen vragen hadden over de consequenties van nieuwe keuzes die werden gemaakt in het decreet.

Als we bezig zijn met de hervorming van het secundair onderwijs, komt de lerarenopleiding telkens weer onder de aandacht. Iedereen vindt het belangrijk dat we een evaluatie van de lerarenopleiding opnemen in het dossier van de hervorming van het secundair onderwijs. Ook toen wij in de plenaire vergadering het debat gevoerd hebben over het al dan niet evolueren naar een masteropleiding wanneer we spreken over de lerarenopleiding, heb ik u gezegd dat het, vooraleer we knopen doorhakken, belangrijk is rekening te houden met de resultaten van die evaluatie van die lerarenopleiding. Waar zijn we anders mee bezig? We mogen evaluaties niet aan de kant leggen. We moeten rekening kunnen houden met de resultaten van evaluaties bij eventuele bijsturingen, hetzij in een hervorming van het secundair onderwijs, hetzij in een hervorming van de lerarenopleiding. Welke keuzes we ook maken, de evaluatie is daarin ontzettend belangrijk.

Ook het werkveld maakt zich wat zorgen, vooral omdat daar een concrete timing aan verbonden is. Zo heeft de decretale stuurgroep volwassenenonderwijs in een schrijven gevraagd hoe die beleidsevaluatie verder zal verlopen. Er is een interferentie van de beleidsevaluatie met lopende visitaties van de specifieke lerarenopleiding. Er zijn heel wat vragen op het terrein over dat verdere verloop.

Minister, wat is op dit moment de stand van zaken met betrekking tot de ingediende voorstellen voor de onderzoeksopdracht in kwestie? Is de strakke deadline haalbaar gebleken? Heeft het leescomité zijn selectie al gemaakt? Zo ja, hebt u vervolgens zelf al beslist? Het onderzoekscontract zou uiterlijk op 1 november 2011 gestart moeten zijn. Ik heb deze vraag eind oktober gesteld omdat de datum toen heel dichtbij kwam. Ik heb dan ook vragen bij de gang van zaken en bij de data die daarop zijn geplakt.

In de brief van de decretale stuurgroep volwassenenonderwijs stonden een aantal belangrijke vragen over de beleidsevaluatie van de lerarenopleidingen. Het is belangrijk dat niet alleen degenen die de brief hebben gestuurd, maar ook dit parlement zicht hebben op het antwoord op die vragen.

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: De problematiek is intussen duidelijk. Tijdens de hoorzitting is de nadruk gelegd op de noodzaak van een evaluatie van de lerarenopleiding. Minister, hoe ver staat het met die evaluatie? Voor het overige sluit ik me aan bij de vragen van de collega's.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Minister, kunt u meer informatie verschaffen over de onderzoeksprojecten die momenteel lopen in het kader van de beleidsevaluatie van de initiële lerarenopleiding? Welke onderzoeksprojecten werden uiteindelijk geselecteerd? Welke onderwijsinstellingen voeren deze onderzoeksprojecten uit? Welke onderzoeksvragen staan in deze onderzoeksprojecten centraal? Tegen wanneer zullen deze onderzoeksprojecten worden afgerond?

Werd de externe commissie die de beleidsevaluatie uitvoert intussen al geïnstalleerd? Zo ja, welke experten maken deel uit van deze externe commissie? Zo neen, tegen wanneer zal deze commissie dan worden geïnstalleerd?

Doorkruist deze beleidsevaluatie niet het belangrijke debat over de loopbaan van de leerkracht? Hoe worden het loopbaandebat en de beleidsevaluatie op elkaar afgestemd, zowel inzake inhoud als inzake timing?

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Ik sluit me aan bij de vragen maar ik wil ook even reageren op de vraag van mevrouw Van Steenberge. Uit haar vraag zou blijken dat er al heel lang een vraag om evaluatie is waar nooit op ingegaan is. Dat is niet juist. Zij verwijst daarbij naar verschillende voorlopers van deze minister. Onder toenmalig minister Luc Van den Bossche is er een decreet goedgekeurd. Dat decreet is geëvalueerd door de toenmalige directeur, Jan Adé en de administratie in 2000-2001. Onder andere op basis van die evaluatie is tijdens de vorige legislatuur een nieuw decreet goedgekeurd onder minister Vandenbroucke. Het is dat decreet waarover nu een evaluatie wordt gevraagd. Het is in tijd dan ook veel recenter. Door te verwijzen naar vijftien jaar geleden, lijkt het alsof er nooit een evaluatie zou zijn gebeurd. Dat is niet juist.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Dat was voor mij niet duidelijk. Ik zit nog maar drie jaar in deze commissie. De heer De Meyer zei toen ook dat het spijtig was dat daar nog geen evaluatie aan voorafgegaan was.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Soms is een permanente evaluatie noodzakelijk.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Die evaluatie wordt uitgevoerd door een commissie van onafhankelijke deskundigen. De samenstelling daarvan zit in de laatste fase. Mensen uit de Vlaamse lerarenopleiding kunnen geen deel uitmaken van die commissie.

Ter ondersteuning van het werk van de commissie heb ik besloten om twee onderzoeksprojecten uit te zetten. De resultaten van die onderzoeken zullen een substantiële input leveren voor de evaluatie door de commissie.

De beleidsevaluatie die in 2000 werd uitgevoerd, kan worden beschouwd als een evaluatie van het decreet Lerarenopleiding van 1996. In 2007 werd voor de eerste keer een onderzoeksoproep verspreid voor de beleidsevaluatie van het decreet uit 2006. De Vlaamse Regering heeft toen echter beslist deze niet te gunnen wegens een te grote betrokkenheid van de onderzoekers bij de lerarenopleiding.

Voor het zomerreces van dit jaar werd een nieuwe onderzoeksoproep verspreid. Voorstellen moesten op 12 september worden ingediend. Dat is gebruikelijk. Onderwijs heeft daar geen problemen mee. Er werden meerdere onderzoeksvoorstellen ingediend, wat erop wijst dat deze timing voor de onderzoeksinstellingen haalbaar was. Het gebeurt al verschillende jaren dat oproepen voor de zomervakantie werden verspreid en dat er halfweg september voorstellen moesten worden ingediend. We weten dat dit een haalbare procedure is.

Het was inderdaad de bedoeling om de onderzoeken onmiddellijk te gunnen zodat ze in november 2011 van start konden gaan. Tijdens het gunningsproces is evenwel gebleken dat er bijkomende onderhandelingen nodig waren. Deze onderhandelingen hebben geleid tot een kleine vertraging van een maand. Intussen is de gunningsprocedure volledig afgerond. De onderzoekers zijn op 1 december 2011 gestart.

Het onderzoek vanuit het perspectief van de lerarenopleidingen en de onderwijsinstellingen van het leerplichtonderwijs is gegund aan een samenwerkingsverband tussen de Vrije Universiteit Brussel (VUB) en de Universiteit Gent onder coördinatie van de Universiteit Gent. Het onderzoek vanuit het perspectief van de studenten en afgestudeerden is eveneens gegund aan een samenwerkingsverband tussen de VUB en de Universiteit Gent onder de coördinatie van de VUB. Het is dus hetzelfde onderzoeksteam dat beide onderzoeken zal uitvoeren.

De evaluatie zal afgerond worden tegen midden februari 2013. Dat is een voordeel. Op die manier zal de evaluatiecommissie in haar eindrapport rekening kunnen houden met de resultaten van de visitaties van de specifieke lerarenopleiding die tegen eind 2011 afgerond moeten zijn. Naast de resultaten van die twee onderzoeken zal de commissie ook gebruik kunnen maken van de uitkomsten van de studienamiddagen die over de thema's van de beleidsevaluatie zullen worden georganiseerd. Daar zal een inbreng worden verwacht van de lerarenopleiding zelf, de scholen en buitenlandse experten.

De volgende onderzoeksvragen worden vanuit het perspectief van studenten en afgestudeerden bekeken. Wat is het profiel van de student/cursist die in de lerarenopleiding instroomt, doorstroomt en uitstroomt? Hoe zorgen lerarenopleidingen ervoor, rekening houdend met de diverse instroom, dat er kwalitatieve leraren uitstromen? Zijn de lerarenopleidingen afgestemd op de onderwijspraktijk? Hoe bereiden de lerarenopleidingen voor op het beroep van leraar in verschillende contexten? We denken aan diverse onderwijsvormen, diversiteit in leerlingenpopulaties en de grootstedelijke context. Hoe bereiden de lerarenopleidingen voor op diverse didactische werkvormen en -contexten. We verwijzen naar ICT, teamwerking, projectwerking, vakoverschrijdende eindtermen, CLIL (Content and Language Integrated Learning), werkplekleren enzovoort. Hoe wordt de huidige praktijkcomponent in de lerarenopleidingen ervaren? Welk beleid voeren de lerarenopleidingen om de overgang te maken van de initiële opleiding naar verdere professionalisering van beginnende leraren en eventuele aanverwante opleidingen? Welk beleid voeren de lerarenopleidingen rond de basiscompetentie 'de leraar als onderzoeker'? Welk beleid voeren de lerarenopleidingen ten aanzien van de internationale mobiliteit van zowel docenten als studenten?

De onderzoeksvragen die vanuit het perspectief van de opleidingen en de instellingen van het leerplichtonderwijs worden gesteld, zijn min of meer dezelfde. Ik stel voor dat ik ze aan het verslag laat toevoegen (zie bijlage 1). Uiteraard ligt er meer klemtoon op expertiseontwikkeling, nascholing, het gebruik van de expertisenetwerken regionaal platform, internationale mobiliteit en toekomstige uitdagingen.

De brief die de decretale stuurgroep mij heeft gestuurd, heeft mij een beetje verbaasd. Op 1 februari 2011 heeft mijn administratie een infosessie georganiseerd over de beleidsevaluatie van de lerarenopleiding. Op basis van de opmerkingen die die avond gemaakt zijn, is dan verder gesleuteld aan het proces van de beleidsevaluatie. Dat is samen met de expertisenetwerken en het regionaal platform gebeurd, waarin de centra voor volwassenenonderwijs (CVO's) vertegenwoordigd zijn. Toen is de expliciete vraag gekomen van de lerarenopleidingen om deze beleidsevaluatie te laten voeden door een wetenschappelijk onderzoek. Dat is de reden dat ik het heb uitgeschreven en ondertussen gegund. Er is communicatie over geweest.

Er is een krappe timing. Dat klopt, maar we moeten in Onderwijs soms krappe timingen hanteren. Soms blijft men graag evalueren, maar er komt een moment dat de knopen moeten worden doorgehakt. We zitten nu op een knooppunt van oud en nieuw onderwijsbeleid. Alles komt samen. Ik wil niet hier aan een knopje draaien, daar een beetje iets doen, ergens anders nog iets doen. Nu moeten we fundamentele beslissingen nemen. We moeten de krappe timing houden.

Het klopt dat ook het loopbaandebat loopt, wat uiteraard ook deels over dezelfde onderwerpen gaat. Er zal dan ook een coördinatie gebeuren. In het kader van het loopbaandebat hebben we afgesproken met de sociale partners dat we nu de komende maanden het profiel van de leraar van de toekomst zullen opstellen. Dat is ook in de pers geweest. Dan kunnen de ideeën over de lerarenopleiding even rijpen. Later in het loopbaandebat nemen we dat weer op. Nu is de opdracht gegeven om de profielen op te stellen van de leerkrachten die we nodig hebben in het kleuter-, lager en secundair onderwijs. Dat kunnen we verder uitwerken als de evaluatie op tafel ligt. Als er positieve wil is en we

schatten het juist in, kunnen we dat wel degelijk doen. Iedereen zal de komende maanden hard moeten werken.

Ik denk niet dat ik verder nog veel hoef te zeggen over de evaluaties die hebben plaatsgevonden van de lerarenopleiding. Ik stel voor dat ik voor het verslag een aantal relevante evaluaties geef, over de scholengemeenschappen, de technologische centra, de modernisering van het secundair onderwijs, het decreet op het volwassenenonderwijs, de medezeggenschap en het Gelijkekansendecreet (zie bijlage 2).

Mevrouw Kathleen Helsen: Minister, bedankt voor het antwoord. Het is duidelijk dat de evaluatie gebeurt. Er is enkel één maand extra nodig geweest om effectief over te gaan tot de uitvoering.

Ik blik even terug op de discussies bij de totstandkoming van het nieuwe decreet in de vorige legislatuur en ik verwijs naar reacties van mensen in de lerarenopleiding. We hebben ervoor gekozen om in de regentaatsopleiding te evolueren van drie vakken naar twee. Dat was een belangrijke stap in het nieuwe decreet. Op het terrein zijn er bedenkingen bij deze stap. Dat element lijkt me niet te zijn opgenomen in het onderzoek. Wat zijn de effecten van die beweging? Is het een goede stap of moeten we het herbekijken? Bij de hoorzittingen over de hervorming van het secundair onderwijs is ook aan bod gekomen dat studenten nu heel vrij kunnen kiezen. Ze maken niet altijd de meest logische keuzes, met allerlei gevolgen voor de inzetbaarheid van die leerkrachten op het terrein. Dat lijkt me een belangrijk element van de evaluatie. Uit uw antwoord kan ik niet opmaken of het is opgenomen.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Minister, het decreet is van 2006. We hebben vijf jaar gewacht om er iets mee te doen. In het decreet stond duidelijk dat die evaluatie ten laatste in december 2012 aan het parlement moest worden voorgelegd. U zegt dat het een krappe timing is, maar u vindt dat geen probleem. U zult wel niet op tijd klaar zijn met die evaluatie. Het zal afgewerkt zijn in 2013, dus waarschijnlijk in het najaar van 2013 worden voorgelegd aan het parlement, een jaar later. Ik vraag me af waar het respect is voor het parlement. Als het parlement decreten uitvaardigt, moet de Vlaamse Regering zich daar normaal gezien wel aan houden. Jullie zijn de uitvoerende macht, wij zijn de wetgevende macht. Het is niet de eerste keer dat er niet naar wordt gekeken. Het zal waarschijnlijk ook niet de laatste keer zijn. Het getuigt van weinig respect.

In de hoorzitting over de hervorming van het secundair onderwijs werd duidelijk gezegd over de lerarenopleiding dat we er rekening mee moeten houden dat we leraren afleveren die al in de nieuwe structuur van het secundair onderwijs, hoe die er ook zal uitzien, passen. De hernieuwde lerarenopleiding zou dus drie jaar voor de hervorming van het secundair onderwijs moeten starten. Als u uw evaluatie pas in 2013 presenteert, zou de hervorming van het secundair onderwijs pas in 2016 kunnen starten.

U zegt dat er een rijpingsproces nodig is. Maar als je dingen te lang laat rijpen, beginnen ze te rotten. We moeten zien dat het niet begint te rotten, minister. Professor Aelterman heeft duidelijk aangegeven dat nu voor de lerarenopleiding dezelfde pijnpunten worden aangehaald als in 2008. Er worden elke keer suggesties gedaan, maar er gebeurt niets mee. Er wordt altijd gesproken over teamvorming, flexibilisering, navorming en autonomie. De leraar past dat toe zonder dat er echt decreten zijn. De leraar staat alleen. Hij doet zijn ding en doet voort. Met alles wat er al is gezegd over evaluaties en over dingen die moeten worden aangepast, is er tot nu toe bitter weinig gebeurd. Ik sta volledig achter uw punt van ‘evalueren, evalueren’. Vorige week was het ‘registreren, registreren’, nu ‘evalueren, evalueren’. We kunnen blijven evalueren. We moeten niet blijven evalueren, maar eindelijk iets doen met die evaluatie. In 2008 zijn al dezelfde dingen naar voren gekomen.

Minister, het is tijd voor actie. Ik zou u willen vragen om bij de hervorming van het secundair onderwijs goed na te denken over hoe u de evaluatie van de lerarenopleiding en eventuele aanpassingen zult implementeren.

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Minister, ik ben tevreden met het antwoord omdat u de evaluatie hebt opgestart. Ik denk dat wat mevrouw Helsen zegt, absoluut waar is. We moeten dat zeker meenemen in de evaluatie.

Ik verneem ook dat er jongeren zijn die kiezen voor de bacheloropleiding omdat ze de lerarenopleiding lager onderwijs 'moeilijker' vinden. Ik vraag me af hoe die verhouding is.

Ik zou het niet zo scherp willen stellen als mevrouw Van Steenberge, want er is in het decreet een timing vooropgesteld en die zal zo goed als zeker worden gehaald.

Minister, hoe gaat u intussen om met het gegeven? De resultaten van de evaluatie zullen toch wel belangrijk zijn in de hervorming van het secundair onderwijs en in het loopbaandebat. Ik vraag me dus toch af of het niet spijtig is dat we de resultaten zo laat krijgen. Ik zou hier graag uw mening over horen.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik heb nog een bedenking en een concrete vraag omdat ik geen antwoord kreeg.

Het team dat werd aangeduid, is afkomstig van de VUB en de Universiteit Gent. Wie zijn die experten? Zijn dat pedagogen, sociologen?

De hervormingen in het secundair onderwijs in deze legislatuur zijn fundamenteel. Wanneer je fundamentele beslissingen moet nemen, dan moet je ervoor zorgen dat er zeer goed onderzoek aan vooraf is gegaan. Enerzijds is er de evaluatie. U zegt dat er een krappe timing is, maar er moet inderdaad op korte termijn gewerkt kunnen worden. Anderzijds moet het wel een zeer goede evaluatie zijn zodat ze aan de basis kan liggen van hervormingen in het secundair onderwijs.

Ik zou er willen op aandringen dat men een waardevol en een gedragen rapport brengt omdat de impact op de hervormingen in het secundair onderwijs zeer bijzonder is.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Voorzitter, minister, collega's, ik treed toch de opmerkingen van mevrouw Van Steenberge bij, zowel over de evaluatie als over de hervorming van het secundair onderwijs. We moeten zorgen dat we niet op alles zitten te wachten en dat er intussen niets gebeurt.

Ik heb het aanvoelen – en het is maar een aanvoelen – dat de resultaten van de evaluatie – en daarvoor moeten we ze natuurlijk eerst zien – in grote lijnen dezelfde zullen zijn als die van 2000. Dat wilde volgens mij ook mevrouw Aelterman op de hoorzitting aanstippen. Ik vrees dat in heel die tijd toch wel belangrijke momenten verloren zijn gegaan, vooral voor het inhoudelijke aspect van de lerarenopleiding. We hebben te veel de neiging om aan structuren te sleutelen en niet om de inhoud proberen bij te sturen.

We kunnen niet wachten met de hervorming van het secundair onderwijs tot de leraren zijn afgestudeerd, want dan gaat het enkel om de jonge leerkrachten. Ook de ouderen moeten mee. Nascholing zal dus enorm belangrijk zijn. Vandaag staat er in de krant een artikel over het Frans bij de leerkrachten lager onderwijs. Gaan we nu wachten op de bijsturing vooraleer we iets doen met de talennota? Die discussie komt vanmiddag aan bod naar aanleiding van het voorstel van decreet. Het is een uitdaging voor de meerderheid om ermee voort te gaan. Het is ook geen uitvlucht want er kunnen ook andere leerkrachten voor worden ingezet.

Ik vind dat we moeten opletten dat we niet met alles op elkaar zitten te wachten en dat er intussen niets fundamenteels gebeurt. Ik maak die opmerking regelmatig. Minister, u weet dat ik dat doe uit een oprechte bezorgdheid voor het onderwijs.

Evaluatie is uiteraard heel belangrijk, maar intussen niets doen, vind ik heel moeilijk.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, ik merk toch enige tegenstrijdigheden op.

Ik begrijp de bezorgdheden en deel die ook. Aan de ene kant wordt gezegd dat ik goed moet evalueren en voldoende tijd moet nemen. Ook bij het lerarenloopbaanpact wilde men wachten op de evaluatie. Ik begrijp wat u zegt en ik merk dat in het onderwijs, nu ik twee jaar minister ben, een inherente tegenstrijdigheid zit.

We gaan de evaluatie doen. U hebt dat gevraagd en we zullen ze ook doen. Ik ben het eens met diegenen die zeggen dat ze de evaluatie nu ook al kunnen schrijven. Ik denk dat iedereen die luistert naar het onderwijs, die weet wat er aan de hand is, dat kan. Het ergert mij soms ook een beetje dat ik vaststel dat men veel dingen weet maar dat men dat opnieuw wil evalueren of dat men daarover een rapport wil hebben of dat sommigen – in het brede onderwijsveld – toch niet die sense of urgency zien. Ik wil er geen namen op plakken, want ik denk dat we ook naar hier moeten kijken.

Alles is nu inderdaad aan elkaar verbonden. In het verleden hebben we misschien niet altijd diepgaand en structureel durven te gaan. Nu is het moment misschien gekomen dat we wel diepgaand en structureel moeten gaan omdat alles aan elkaar gekoppeld is. Vandaar dat we ook moeten proberen om tegen de zomer het kader te hebben. Elke maatregel die we nemen, zal in het kader moeten passen. We blijven natuurlijk niet stil zitten. Mevrouw Vanderpoorten heeft het over het Frans van de leerkrachten lager onderwijs. We zijn op dit moment bezig om alle knelpunten die er zijn om een uitwisseling mogelijk te maken tussen leerkrachten van de Franse en Vlaamse Gemeenschap om Frans te geven, weg te werken. We gaan dus niet wachten op een hervorming van het secundair onderwijs. We zijn er nu al mee bezig. Met de talennota kennen we het kader en dan kunnen we de maatregelen verder uitwerken.

Ik begrijp dus perfect wat u zegt. Weet dat het ook mijn zorg is en dat we proberen om er een weg in te bewandelen. Als de nota voor de hervorming van het secundair onderwijs er in de lente is, dan zult u zien dat we stappen zetten. Er zal een moment komen, in 2013 of 2014, dat we definitieve knopen moeten doorhakken. We zullen die dan ook doorhakken.

Ik ben het ook eens met de opmerking van mevrouw Vanderpoorten over de lerarenopleiding. Structuren moeten zich aanpassen aan mensen, maar het gaat vooral om de inhoud. Ik heb, bij manier van spreken, ook al honderd keren gevloekt wanneer ik nog maar eens vaststel dat de grootstedelijke context er al tien jaar is, dat er al tien jaar zorgkinderen zijn, dat afgestudeerden nog altijd niet weten dat er planlast bestaat. Het is er allemaal. Ik heb het ook als antwoord op de vraag van de heer De Meyer al gezegd. Ik sta ervan versteld dat men vaak naar de overheid kijkt en dat men eigenlijk al veel dingen zelf kan doen, maar dat men de dingen die men zelf kan doen, niet doet en dat de overheid dan moet ingrijpen.

Ik ben een groot voorstander van autonomie voor de scholen, van de vrijheid van onderwijs. Versta me niet verkeerd. Maar in de toekomst moeten we misschien een meer fundamenteler debat voeren over hoe de overheid op een moderne, verstandige manier meer sturend, verantwoordingsgericht moet optreden. Dat is een debat dat we de komende jaren nog zullen moeten voeren. Volgens mij zou dat nog wel eens tien jaar kunnen duren. Ik heb het gevoel dat we bepaalde onderwijsopvattingen zullen moeten herijken.

Ik neem aan dat dit punt tijdens de bespreking van het verslag van het Rekenhof over het toezicht op de kwaliteit van het onderwijs door de inspectie ook aan bod zal komen. Ik merk dat het Rekenhof op een veeleer verdoken manier voorstelt tot een herijking te komen van de manier waarop de overheid zich tot de onderwijsverstrekkers verhoudt.

Dit is een bijzonder boeiend debat dat we hier zeker moeten voeren. We moeten hiervoor de nodige tijd uittrekken. Deze namiddag zullen we hier dieper op ingaan.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■